

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **M. M.**, bývajúca v K., zastúpená JUDr. O. L., advokátom v K., proti žalovanému : **S.**, **o zaplatenie náhrady majetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 25 C 158/2005, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. júna 2011 sp.zn. 1 Co 157/2011

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom z 8. októbra 2009 č.k. 25 C 158/2005-138 zamietol návrh žalobkyne v časti istiny 19 916,35 €, ohľadne istiny 70 706,03 € konanie zastavil a vyslovil, že účastníkom náhradu trov konania nepriznáva. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa pri preukázaní svojich tvrdení neunesla dôkazné bremeno, pretože okrem toho, že uviedla, že nehnuteľnosti, ktorých je spoluvlastníčka a za ktoré požaduje finančné odškodnenie sa nachádzajú v ochrannom pásme druhého stupňa – vonkajšej vodárenskej nádrže S., nevedela identifikovať svoje pozemky, kde sa nachádzajú a ktoré z nich v akej výmere príp. užíva žalovaný titulom zriadenia vodnej nádrže S.. Nesplnila ani ďalšie nevyhnutné podmienky stanovené nariadením vlády SR č. 438/2005 Z.z. ustanovení § 1 ods. 2 citovaného nariadenia. Totižto nepreukázala ani základný predpoklad stanovený v ustanovení § 32 ods. 6 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách, a to že je preukázateľne obmedzená v užívaní pozemkov, ani to, že práve jej pozemky užíva žalovaný.

Doplňujúcim rozsudkom z 24. februára 2011 č.k. 25 C 158/2005-164 Okresný súd Košice I v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (týkalo sa to nároku žalobkyne na pravidelné ročné odškodnenie od roku 2006 v sume 4 119,20 €). Uviedol, že žalobkyňa ani v tejto časti

neuniesla dôkazné bremeno, pretože jednak nevedela identifikovať pozemky, nepreukázala ani to, ktoré z nich a v akej výmere žalovaný užíva titulom zriadenia vodnej nádrže S..

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. júna 2011 č.k. 1 Co 157/2011-185 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v znení doplniaceho rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, že podmienky pre priznanie náhrady majetkovej ujmy podľa § 32 ods. 6 vodného zákona splnené neboli. Žalobkyňa len tvrdí, že jej pozemky sa nachádzajú v druhom vonkajšom ochrannom pásme vodnej nádrže a sama ich nevie celkom presne identifikovať. Za najpodstatnejšie však odvolací súd považuje, že náhrada majetkovej ujmy podľa § 32 ods. 6 vodného zákona prichádza do úvahy len za preukázané obmedzenie užívania pozemkov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov. K obmedzeniu užívania mohlo dôjsť v súvislosti s postavením vodárenskej nádrže v roku 1983. Vtedy ale pozemky neboli užívané vlastníckymi – právnyimi predchodcami žalobkyne, ale boli odovzdané do družstva. Žalobkyňa ani len netvrdila, že by sa ujala ich užívania titulom vlastníckych práv, resp. že by sa ich užívania mienila ujať, tak neuniesla dôkazné bremeno ohľadne obmedzenia užívania pozemkov v súvislosti s ich zaradením do druhého ochranného pásma, pretože nepreukázala, že by svoje pozemky bola nejakým spôsobom obhospodarovala pred obmedzením užívania a že by bola pripravená obhospodarovať ich v súčasnosti. Výška náhrady majetkovej ujmy sa odvíja už od stupňa obmedzenia pri užívaní pozemkov. Žalobkyňa teda neuniesla dôkazné bremeno už ani vo vzniku nároku.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Namietala, že odvolací súd potvrdil rozsudok prvostupňového súdu bez nariadenia pojednávania, takže nemala možnosť použiť dôkazné doklady. Zároveň požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

V doplnenom dovolaní žalobkyňa namietala odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. tým, že odvolací súd vec prejednal a rozhodol bez nariadenia pojednávania, pričom nemala možnosť predložiť ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že pozemky nachádzajúce sa v druhom ochrannom pásme vodného zdroja S. neužívala alebo že by bola pripravená ich obhospodarovať. Trvá naďalej na odškodnení za obdobie od roku 1985 do roku 2009, t.j.

24 rokov, keďže v tejto časti nebol ani vzatý návrh späť. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne sa stotožnil s rozhodnutiami okresného ako aj krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil, prípustnosť dovolania ani neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 138 ods. 1, 2 a 3 je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania

vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľky, že v prejednávanej veci jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalobkyňa namietala, že nenariadením pojednávania pred odvolacím súdom, na ktorom chcela navrhnúť vykonanie dôkazov jej bola odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom.

Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, len ak je rozhodnutie nesprávne výlučne po právnej stránke. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Bez pojednávania nemôže odvolací súd meritórne rozhodnúť veci, ak :

- zistí, že je potrebné na účely správneho zistenia skutkového stavu vykonať (zopakovať) dôkazy,
- ak súd prvého stupňa rozhodoval bez pojednávania,
- ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd neopakoval dôkazy, súd prvého stupňa nerozhodol bez pojednávania o predmetnej veci, a ani to nevyžadoval dôležitý verejný

záujem, aby bolo nariadené pojednávanie. Uvedené skutočnosti vedú dovolací súd k tomu, že tým, že odvolací súd nenariadil v predmetnej veci pojednávanie pred odvolacím súdom, svojím konaním neodňal možnosť žalobkyni konať pred odvolacím súdom.

Na námietku dovolateľky, spochybňujúcu správnosť zistenia skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočné zistenie skutkového stavu vo veci možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je ďalším „odvolaním“ ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm.a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania.

Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci nemôže dovolací súd už len z tohto dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2 in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Nakoľko prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., odmietol Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie v súlade s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti a námietok dovolateľky.

V dovolacom konaní nebola žalobkyňa úspešná a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovanému (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania, lebo

v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. septembra 2012

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová